

Pred nedavnim sem se hotel po trir dapolnem delu čez teden malo razvedriti. Sklenil sem, da poidem v Ormož, kjer se je predvajal lep film. Prišel sem pol ure pred predstavo. Stopim k blagajni. Tu se je trudil majhen deček, da bi videl skozi okence. Ko pogledam natančneje, vidim, da kleči na stolu. Dejal sem: »Prosim, vstopnico za 12. vrsto.« »Je že rezervirano,« mi odvrne. Nisem dobil druge vstopnice kot v 2. vrsti. Bilo je že skoraj vse rezervirano in nekaj razprodano. Plačam vstopnico in grem k vratom. Tu me ustavi majhen deček, ki je bil menda iste velikosti kakor oni v blagajni. Menda je predstavljaj reditelja. Vprašal sem ga, kaj hoče, ko mi pove, za kaj je tu. Bil sem vesel nad pridnim pionirčkom, hkrati pa sem bil nevoljen. Mladinci bi lahko nadomestovali te pionirčke. Pelje me v 2. vrsto, a tu je bilo nalaščeno otrok. Hočeš, nočeš, moral sem v prvo vrsto. A tu pred klopmi je bil pravi živ-žav. Tu so bili menda zbrani vsi ormoški otroci. Pučenjali so kar so hoteli, saj ni bilo nikogar, ki bi napravil red. Bil sem že v drugih kinodvoranah, toda da bi bilo kaj takega, še ne pomnim. Saj ti mladi obiskovalci kina še pri predstavi niso dali miru. Nisem imel skoraj nič od tega, če tudi sem daleč brsil pete in izgubil čas.

Pa ne bi zameril, če bi bilo to eno samo nedeljo. Toda, to je bil le primer. To se pa dogaja nedeljo za nedeljo.

In še nekaj bi pripomnil. Godi se namreč to, da vedno ormoškim mladincem rezervirajo in to boljše seje. Delavce pa, ki se trudi skozi ves teden, nima niti pravega prostora, posebno, če še pride od daleč.

Svetoval bi tudi, da se najde v Ormožu kak mladinec ali starejši, ki bi nadomestil te pionirčke, ki kljub vsemu kažejo voljo postati dobri mladinci, in bi naredil v dvorani red, ki je zelo potreben. Tudi rezerviranja ne bi bilo treba. Naj si kupi vstopnico vsak, ki pride, ne pa da se streže ormoškim mladincem, ki so previsoki, da bi čakali v vrstah in nazadnje niti včasih ne pridejo, kakor sem videl tudi zadnjič, ko so bili zadnji prostori napol nezasedeni.

M. M.

Felician Jakob iz Grajenšaka se je vedno rad držal črnega na belem. Pri zadnjih volitvah pa je izmenjal okus. Zdaj se mu je bolj dopadlo črno v črnem.

Svojim znancom je svetoval, naj se tudi oni držijo njegovega okusa.

Ljudje njegove vrste se težko privadijo rdeče barve. Če bi bile volilne kroglice rdeče, gotovo ne bi bil za to, da bi šlo rdeče v rdeče.

*

Več kraljev v Sloveniji slovi po tem, da si je mogoče v njih v kratkem času ozdraviti živce.

Sčasoma bo po tem slovel tudi Ptuj. Kateri bolnik bo v Ptuj pozimi vsaj eno soboto po dnevu vzdržal močve v vrsti pri čakanju na meso 6 ur, kot to večkrat vzdržijo ptujske gospodinjice, se bo lahko vrnil v svoj kraj z zavestjo, da še ima zelo močne živce.

*

Povsod imajo kokoši navajene, da gredo zvečer v svoje kokošnjake. V Zabovcih na se je celo par fantov navadilo ponoči hoditi v taje kokošnjake.

*

Ponekod je treba plačati račun za to, da si si, drugje pa za to, da si jedel.

V ptujski restavraciji »Moskva« se moraš zadovoljiti z ugovorljivostjo, da si jedel in plačal.

Ko sem bil pred nedavnim v restavraciji, sem naročil kisl juho. Natak mi je potem zaračunal din 30.— za juho s kisom. Pri sosednji mizi je jedel drugi potnik enako juho. Njemu pa je zaračunala natakarica za kis z juho samo din 20.—.

*

Ljudje so manj razočarani med slabim vremenom kot nad sošumnimi. Slabemu vremenu se je mogoče izogniti, težko pa se je mogoče izogniti čudnim ljudem.

Železniškega uslužbenca Zadravca Franca iz Pušenc pri Ormožu gotovo ne bi noben potnik prosil za vodo, če bi vedel, da bo odpravljen s ploho kletvic.

Željnega potnika je grobo odstavil, ko ga je prosil za kozarec vode.

Pošteni delovni ljudje ničesar ne prikrivajo

Za špekulante pa je evidenca neprijetna zadeva

Ker je od sedanjih priprav največ odvisno, da bo popis živine, perutnine in panjev zares uspešen in točen, je nujno zasledovati, kako se posamezni KLO-ji pripravljajo na to veliko kmetijsko akcijo. Popis bo uspešno izveden samo tam, kjer ga bodo ljudstvu znali pravilno pojasniti in kjer bodo pritegnili k sodelovanju množične organizacije.

Marsikje še ni prodrlo spoznanje, kakšne važnosti za našo gospodarstvo je statistika. Na statistiko in evidenco gledajo marsikje kot v kapitalističnih državah, kjer jo ustvarjajo zaradi nje same, ali pa da statistične podatke uporabljajo in zlorabljajo kakšne kapitalistične družbe. Pri nas je statistika v službi družbenega gospodarstva. Statistika je nujno potreben kompas našega gospodarskega razvoja, ki kaže, kje napredujemo in kje zaostajamo v graditvi države.

Krajevni ljudski odbori so prejeli od okrajne popisne komisije nalogo, da do 2. jan. t. l. sestavijo krajevne popisne komisije, ki so po uredbi o popisu živine dolžne takoj pristopiti k predpripravam in ki so v celoti odgovorne za izvedbo popisa. Slediti morajo točno vsem navodilom, ki jih bodo prejeli od okrajne popisne komisije v času priprav in popisa. Doslej prejeta poročila nudijo pregled, kako so posamezni KLO-ji pristopili k delu. Do postavljenega roka je le 31 KLO-jev sestavilo popisne komisije in poslalo sezname. Med prvimi so bili KLO-ji: Desternik, Formin, Sela, Grafena, Gorišnica, Leskovec, Turški vrh, Vid in Hajdina. Od teh KLO-jev je tudi pri-

čakovati, da bo popis uspešno izvršen. Iz sprejetih poročil je pa tudi razvidno, da so ponekod komisije pomanjkljivo sestavljene, ker v njih ni predstavnikov množičnih organizacij.

Ker je rok za popis kratek, naj se krajevne popisne komisije trudijo, da bodo vse priprave izvršene v določenem roku. Prva njihova naloga, kjer še tega niso storili, je, da takoj določijo popisovalce in da njihova imena pošljejo okrajni popisni komisiji. Popisovalci naj bodo zanesljive osebe, ki se ne bodo dale goljufati od vaških špekulantov, in osebe, ki bodo svoje delo opravile vestno in v določenem roku. Podrobna navodila za popis bodo prejeli na instruktivnih sestankih v naslednjih dneh, ki se jih morajo udeležiti vsi popisovalci in najmanj po dva člana krajevnih popisnih komisij. Komisije morajo nadalje voditi kontrolo nad sestavljanjem pomožnega spiska gospodarstev, ki jih bodo morali ob priliki kontrole članov okrajne popisne komisije predložiti v pregled. Obrazci in navodila so bila pravočasno dostavljena in bo vsak izgovor neupravičen. V slučaju, da bi nastale kakšne nejasnosti ali ovire, naj se komisije takoj obrnejo na Okrajno popisno komisijo, ki jim bo takoj nudila pomoč.

KLO-ji, ki še niso pristopili k tej važni gospodarski akciji, naj zamudo takoj nadoknadijo ter vložijo vse sile v to, da bo popis v našem okraju pripravljen ter uspešno izveden.

Okrajna popisna komisija.

V Lancovi vasi so zbrali 1500 din za organizacijo Rdečega križa

Veakodnevna življenjska borba za preživetje pri delovnih ljudeh na podeželju nevidne in vendar dragocene vrti, ki pridejo do izraza v dnevi medsebojni pomoči v raznih stiskah in težavah ter v vračanju uslug za usluge.

Rojstva, poroke in mrtvaški sprejedi prekinjajo za dan, dva resni in monoton tok življenja ob delu in skrbeh. Vsa vas se veče ali manj veseli novorojenčkov, dekleta in fantje se zabavajo ob porokah, starejši vasičani pa so ganjeni, ko trga neizprosnosti zakon življenja iz njihovih vrst bolehnih, od dela utrjenih sovaščane in sovaščanke.

Dne 30. decembra 1949 je v Lancovi vasi št. 52 umrla priljubljena žena Marija Kurež. Mnogim ženam je pomagala s svojim razumevanjem babiških poslov. Na dan 1. januarja t. l. se je izkazalo, kako so vse družine v Lancovi vasi cenile pokojno Marijo. Dolga vrsta spremljevalcev pok. Kureževe na zadnji poti je bila vrsta mladih in odraslih, ki so se čutili dolžni izkazati zadnjo čast nesebičnosti pok. Marije Kurež. Stari možje so izjavljali, da sličnih pogrebov ne pomnijo.

Pogrebom ni vse končalo. Po pogrebu so v čast pok. Marije in v pomoč organizaciji Rdečega križa zbrali 1500 din. Zbrali so ta znesek, ki bo tudi po-

magal potom Rdečega križa otrokom, kakor im je rada pomagala pok. Kureževa. Tov. Brodnjak Ivan iz Dravinjskega vrha št. 52 je sam prispeval 800 din, v zavesti, da s tem pomaga dvigati mladi cvet nove Jugoslavije in njenih najmlajših državljanov.

Vsi darovalci so izrazili prepričanje, da tudi v drugih okoliških vaseh ob takih prilikah ne bodo pozabljali na naš najmlajši rod in na pomoč potrebne ljudi, zato so napovedali tekmovalno sedmim vasem glede zbiranja prostovoljnih prispevkov ob takih prilikah, kjer se zberejo vasičani ter se izkažejo pripravljeni prostovoljno uskariti razne napredne oblike pomoči tistim delovnim ljudem, ki so še vezani na pomoč mladih, zdravih in nesebičnih ljudi.

K. F.

ZAHVALA

Antonin in Mariji Kolarič, družinam Cernezal, Mohorič, Čuš, Brašič, gasilski četi Ptuj ter vsem, ki so ob priliki požara prihiteli reševati stanovanjsko hišo, se najiskrenejše zahvaljuje družina Kuhar, Jančevci št. 18.

Fizkultura

Približno mesec dni je od tega, kar so telovadna društva v našem okraju končala z izvedbo letnih občnih zborov. Sedaj stoji torej izvedba letne skupščine pred Okrajnim telovadnim odborom. O pomenu te skupščine ne bomo mnoge govorili. Jasno je, da mora biti letna skupščina ob pregledu dela v minulem letu preokretnica za morebitno nedejavnost Kakšnih pomembnih uspehov telovadna organizacija v našem okraju v preteklem letu res ni dosegla. Že na letnih skupščinah Telovadnih društev smo videli, da ta niso nikakor dosegla svojega cilja. Tako se je na potrebo množičnosti popolnoma pozabljalo, nič manj pa tudi na to, da je politično-ideološka vzgoja članstva prav tako ena glavnih nalog naših telovadnih organizacij. Nerazumljiva kadrovska politika Oblastnega telovadnega odbora in Telovadne zveze Slovenije je tudi deloma ovirala delo OTO; mamo je, da se je sekretar OTO v preteklem letu trikrat menjal. Brez pomoči sindikatov, mladinske in drugih organizacij, je bilo seveda Telovadnim društvom težko dosledno izvajati svoje naloge. — Z vestnejšim sodelovanjem vseh fizikulturnih referentov po sindikalnih podružnicah, ustanovah ter organizacijah se bo ta položaj brez dvoma izboljšal. Nerazumljivo bi bilo, če bi v tako močnih delavskih centrih, kot sta Strnišče in Majšperk, ali pa v številnih kmetijskih obdelovalnih združenjih, fizikultura našla plodnih tal.

Nedvomno je potrebno, da pošljejo vsa društva na skupščino Okrajnega telovadnega odbora, ki se bo vršila v nedeljo, 8. jan. 1950, ob pol 8. uri v sindikalni dvorani železničarskega doma, čimvečje število delegatov; pa tudi množične organizacije in sindikati naj ne dopustijo, da bodo manjkali njihovi zastopniki.

Upamo in pričakujemo, da bodo tudi fizikulturniki ptujskega okraja v četrtem letu Titove petletke s svojim delom pokazali, da naš okraj ni med najslabšimi in, da bodo z vsemi silami sodelovali pri izgradnji socializma s tem, da se bodo sami v fizikulturnih organizacijah izražali v novega socialističnega človeka.

K. M.

OBVESTILA

SAP, poslovalnica Ptuj, obvešča prebivalstvo med Ptujem in Leskovcem, da je avtobusna progačasno ustavljena. Po odpravi tehničnih ovir se bo promet nadaljeval. Poslovalnica SAP Ptuj.

ZAHVALA

Zahvaljujem se za trud in požrtvovalnost primariju kirurškega oddelka doktorju tu. Kiharju Aleksandru in medicinskemu osebju ptujske bolnišnice, ki so mi pomagali do ozdravljenja z uspešno izvedbo težke želodčne operacije. Tumpelj Alojz Ptuj, Levstikova pot 2.

OBVESTILO

Poslovalnica združenja slepih Jugoslavije, okrajni odbor Ptuj, se je preselila iz Kerkove 6 v Slomškovo ulico (zraven zadruženje gostilne »Pri Roziki«). Tainištro.

IZGUBLJENO:

Kdor je našel v soboto, 17. decembra preteklega leta levo usnjeno rokavico v Ptuj ali na cesti do Hajdine, naj jo odda upravi »Našega dela« ali pošlje Mariji Alojzu, šol. upr. v Lovrencu na Dr. p.

Kdor je našel v Ptuj v preteklem tednu črno, usnjeno, levo žensko rokavico, naj jo odda v upravi »Našega dela«.

Izgubljeno nakaznico za krompir, ki jo je izstavil MLO Ptuj na ime Simonič Ida, Krčevira 23, proglašam za neveljavno.

Narocajte mariborsko kulturno-politično revijo

»NOVA OBZORJA«

Naročnina 200 din letno, 100 din polletno. — Naročila sprejema uprava: Maribor Gosposka ul. 25

V Vičancih bodo odprli nov rov

Sedanjí odkopi v okrajnih premo-govinskih Sodincih—Vičanci so v glav-nem izčrpani. V Sodincih je izkopavanje predvideno le še za okrog tri mesece. Z novimi odkopi bi se sicer odprla nova ležišča, ki pa bi bila nerentabilna predvsem zato, ker bi se pridobivanje premoga začelo lahko šele v letu 1951. Upravno operativno vodstvo se je za to odločilo, da bodo v Vičancih poglobili sedanji rov za eno etažo, s čemer se bo odprlo okrog 7000 ton premoga, ki se bo začel odkopavati po šestih mesecih. Za to potrebna strojna oprema bo dobavljena iz lokalnih virov.

Na ta način bi torej nastal v okrajni produkciji premoga izpad za gotovo dobo, dokler bi trajala pripravljajna dela. Da bi se temu izognili, se predvideva odpiranje rova Vičanci II. Delo pri tem se je že začelo in bo čez

mesec dni dalo že premog. Rezerva premoga v tem rovu znaša okrog 10.000 ton.

Do sedaj je bil odvoz premoga iz Sodinc ob slabem vremenu skoraj nemogoč zaradi slabega stanja ceste. Sedaj bo tudi to vprašanje urejeno. Tudi do sedaj bi bile večje količine premoga na razpolago potrošnikom v ptujskem okraju, če bi bila prevozna sredstva v zadostni meri na razpolago.

Z. J.

Opozorilo naročnikom

Te številke »Našega dela« nismo več poslali tistim naročnikom iz Ptujja, ki so nam še dolžni naročnino za lansko leto. — Tudi pri tisku velja načelo: »Kdor skupnosti ne daje, od nje tudi ne more prejemati.« — Uprava.

TEORIJA V ZADRUŽNI PRAKSI

Več pozornosti prašičereji pri kmečko obdelovalnih združenjih

Dipl. ing. ZOREC EGON

Vprašanje masšob je za nas vse pereče vprašanje. Naš socialistični sektor predvsem naše kmetijske obdelovalne zadruge so v preteklem letu polagale vse premalo pažnje na to panogo kmetijstva — živinoreje. Ob pregledu njihovih proizvodnih planov in njih realizaciji ob zaključku leta je bilo možno opaziti tako pri starih kakor pri novih združenjih, da so na prašičerejo polagale bore malo pozornosti. Zadrugniki so redili kakšno svinjo na ohišnici — to je bilo vse.

V letošnjem letu bodo morale kmetijsko obdelovalne zadruge proizvodnjo v pogledu prašičereje na vsak način povečati ter temeljito razmisliti, kje bi se dalo kaj izboljšati, da bi tudi njihovo gospodarstvo v celoti bolje uspevalo ter donosalo večje prideleke tudi s strani te panoge živinoreje. Zadruge razpolagajo in bodo razpolagale s sredstvi za proizvodnjo — treba bo več volje in zavedanja važnosti proizvodnje živinoreje. Še posebej prašičereje. Pred kratkim smo obravnavali v rubriki razna krmila ter njihovo vrednost za prašiče. Danes bo govorja še o nekaterih čimiliteljih, ki imajo važen vpliv na razvoj prašičereje.

Svinjaki. Mnoga naši zadrugniki, kot mnogi ostali prašičereji, so še mišljenja, da je za prašiča vse dobro, kar je

seveda temeljito zgrešeno. Vedeti je treba, da je prašič živo bitje, ki ima za svoj razvoj določene zahteve. Slabi svinjaki so velika ovira uspešni prašičereji. Pri tem seveda nikdo ne poudarja, da naj kmetijsko obdelovalne zadruge grade drage betonske hleve, ker ti mnogokrat niso niti najboljši, razen tega, da je za takšne gradnje velika težava za material. Betonski hlevi so vlažni, hladni, posebno še, če nimajo propustnega poda. Tu se kaj rade naselijo tudi klise raznih boleznih, predvsem kuge. Hlevi so lahko leseni, imeti morajo primerno velikost, biti morajo svetli in primerni za čiščenje. Pod naj bo, iz betona, boljše pa je še iz žgane opeke. Razumljivo je, da je hleve treba zračiti, da živali ne ostajajo ves čas v sozari. Zelo primerne in praktične svinjake so zgradili v preteklem letu na državnih posestvih v Turinju in v Zavrču.

Za rejo je največje važnosti plemen-ska žival: svinja in merjasec. Posebno pažnjo moramo polagati na izbiro mer-jasca, na njegove lastnosti, ki jih bo prenašal na potomstvo. Vsaka pasma prašičev ima svoje dobre lastnosti. Zato moramo za svojo pasmo izbrati samo takšnega merjasca ki v sebi združuje najboljše lastnosti dotične pasme. Treba je tudi vedeti, kako merjasec svoje last-nosti prenaša na svoje potomstvo. Ple-

menski merjasec mora biti popolnoma zdrav, ploden, imeti mora krepko telesno konstrukcijo, dobro mora izkoriščati hrano in biti mirne narave. Koža mer-jasca ne sme biti groba, trda, ščetine morajo biti fine in mastne. Barva kože naj bo rdečkasta, prepletena s finimi krvnimi žilicami, ne pa blede kot perga-ment, ker je takšna koža skoraj vedno znak boleznih. Zdravega merjasca opazimo že po njegovi hoji, prebavi in pogledu.

Veliko pozornost je treba posvetiti tudi plemenski svinji. Poleg ostalih last-nosti je treba pri njej paziti na to, ko-liko mladičev je lahko pričakovati od nje. V tem naj bo za kaziplot to, da vzamemo plemensko svinjo iz močnega gnezda.

Za vsak svinjak je treba urediti leta-lišče. Najboljše je v tem pogledu, če imamo prostor za pašo. S pašo bomo sploh imeli pri prašičereji mnogo večje uspehe, prirastek teže bo mnogo večji, prehrana cenejša, prištedil pa nam bo ta način reje tudi veliko časa. Plemenska svinja bo ob paši povrgla močnejše pra-se in v večjem številu ki jih bo lažje in bolje dojila, kar bo seveda vplivalo na to, da bo naraščaj tudi bolj zdrav. Če pustimo 3 do 4 mesece starega prašiča na pašo, bo ta veliko bolj zdrav, kot če bi ga stalno imeli v hlevu, hitreje bo rastel, postajal bo močnejši na več-jem trupu se bo pri pitanju lažje nabrala večja. Take živali bodo v času intenziv-nega pitanja požrle več hrane in to tudi dobro izkoristile. Paša je pa poleg tega najcenejša kрма. Posebno važna je pred-vsem v času pomanjkanja kreme v prvih poletnih mesecih, ko živali lahko na paši

pričakajo prvih pridelekov okopavin. Pri tem prištedimo tudi na času, ki je po-treben za pripravo kreme. Vsak priroden pašnik ali slabši travnik lahko služi za pašnik za svinje, čeprav je tudi močno zapleveljen. Ni pa dober če je presuh ali prevlažen — ruša mora biti gosta ter vsebovati čim več sladkih trav in detelj. Pašnik naj bo čim bližje hlevu, ker prašiči ne morejo daleč hoditi. Treba je tudi, da je v bližini voda za napajanje. I ha dobrega pašnika preživi v poletnih mesecih od 20 do 30 prašičev, za enega je potrebno torej 3 do 5 arov. Pašnik moramo razdeliti z ozirom na število prašičev. Žival naj svoj prostor čisto po-pase, ne pa prenikno. Starejši prašiči, merjasci in svinje v začetku brejosti se prehranijo na paši brez dodatne hrane. Mladim prašičkom in močno brejim svin-jam dodajamo polovico kreme, kot bi jo dobivali v hlevu. Svinjam, ki dojijo, je treba dodajati zrnja. Pri tem se moramo posluževati tehnik, ki nam bo povedala, koliko kreme je treba dodajati. Mladi prašiči in prvesnice morajo pridobiti na teži dnevno 300 do 400 gr, odrasle pa tedensko 1 kg. Razumljivo je, da je treba pašnik negovati in gnojiti, da bo zares pašnik.

Posebej pa skrbimo za prehrano bre-jih in doječih svinj. 3 do 4 tedne predno bo svinja kotila, jo je treba ločiti od drugih in ji izboljšati hrano. V tem času ji je treba dati dnevno 2 kg mešane kreme, ki naj bo iz 30% ječmena, 30% ovs, 30% otrob in 10% krmne moke ali rib-jege olja. Vsakemu kg primešamo še 30 gr kladnega apna. Dodamo še 6 kg sveže pese. Svinjo, ki doji 6 do 8 ali celo več prašičkov, moramo razumljivo

izdatneje krmiti, da bo lahko mladiče prehranila in da se bodo ti pravilno raz-vijali. Teža mladičev se mora v prvih 10 dneh podvojiti.

Kotenje. V prvih 48 urah po kotenju dobi svinja samo tekoč napoj iz otrob, ječmenovega zdroba in ovs, (0,5 kg na glavo). Poleti smemo svinjo izpustiti v prvem tednu enkrat, v drugem pa dv-krat na dan na pašo. Pozimi jo dnevno puščamo na tekalniše mesto paše ali druge zelene kreme ki dajemo narezano peso, ki jo pomešamo z rezanico detelje ali lucerne ter malo otrobov.

Prašički ostanejo pri materi okrog 10 tednov. Svinjo krmimo v tem času številn prascev in njeni telesni teži primerno. Krma, ki je potrebna za vzdrževanje telesne teže živali, se imenuje vzdrževalna hrana. Poleg te mora žival dobiti še hrano za tvorbo mleka, to je produkcijska krma.

N.pr.: vzamemo za vzdrževalno krmo 0,25—1 kg mešanice ovs, ječmena, otrobov, koruze itd. 3—4 kg krompirja (kuhanega) in 10 kg z ovsenimi plevami po-mešane pese. Poleti je še paša.

Za produkcijo mleka dodamo: 0,25 kg zdroba žitaric na prašiča. Da ne bi pri-manjkovalo, dodamo še do 20 gr klad-nega apna, kar se pa seveda ravna po krmi, ki jo dobiva mati. Če preračunamo krmo z ozirom na potrebe beljakovin, mora dobiti svinja dnevno 500 do 600 gr prebavljivih beljakovin. Prav lahko bo-mo po tabeli izbrali primerno vrsto in količino mešanice. Skrbno moramo za-sledovati razvoj prascev ter temu pri-merno uravnavati krmljenje matere.